

A Világvadvilág Napja 2026 – Gyógy- és aromanövények

Автор(и): Растителна защита
Дата: 03.03.2026 Брой: 3/2026

A 2026-os Világvadvilág Nap a nyilvánosság bevonását és a tudatosság növelését szolgálja a gyógy- és aromanövények emberi egészségre, kulturális örökségre és fenntartható fejlődésre gyakorolt szerepéről.

A hagyományosan március 3-án megrendezett Világvadvilág Nap idei témája "Gyógy- és aromanövények: Egészség, örökség és megélhetés megőrzése" (WWD2026). Ez kiemeli ezen fajok jelentőségét mind az emberi egészség és jólét, mind az ökológiai egyensúly szempontjából.

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) elismeri a gyógy- és aromanövények fontosságát, különösen a fejlődő országokban, ahol a lakosság 70-95%-a a hagyományos gyógyászatra támaszkodik az alapvető egészségügyi ellátásban. Ezek a növények számos egészségügyi rendszer alapját képezik, és továbbra is létfontosságúak a modern gyógyszergyártás számára, hiszen számos aktív gyógyszerhatású vegyületet közvetlenül vagy közvetve természetes forrásokból nyernek, a szintetikus kémia előrehaladása ellenére.

Világszerte mintegy 50 000-70 000 gyógy- és aromanövény (MAP) fajt gyűjtenek, amelyekből körülbelül 1500 becslések szerint szerepel a Vadvédelmi Egyezmény (CITES) függelékeiben, több mint 800 pedig a CITES II. függelékében. A gyógy- és aromanövények termesztése és vadon termő egyedeinek gyűjtése létfontosságú erőforrást biztosít számos háztartás számára világszerte, az emberek egyötöde vadon termő növényekre, algákra és gombákra támaszkodik élelem és jövedelem szerzése érdekében.

A hagyományos kínai orvoslattól származó globális bevétel 83 milliárd amerikai dollár volt 2012-ben. A hagyományos gyógyászati szektor éves kiadásai a Koreai Köztársaságban 7,4 milliárd amerikai dollárt tettek ki 2009-ben, míg a természetes termékekre fordított magánkiadások az Egyesült Államokban 14,8 milliárd amerikai dollárt értek el 2008-ban. Az európai piac a növényi kiegészítő szerek és gyógynövények terén évente 7,4 milliárd amerikai dollárt ér.

A gyógy- és aromanövények kulcsszerepet játszanak az ökoszisztémák támogatásában a talajok stabilizálásával, a biológiai sokféleség előmozdításával és alapvető erőforrásokat biztosítva a beporzóknak, például méheknek és kolibriknak. Sok ezen értékes faj azonban egyre nagyobb fenyegetésnek van kitéve az élőhelyek pusztulása, a túlzott gyűjtés és az illegális kereskedelem miatt, ami megőrzésüket globális prioritássá teszi.

A gyógyászati alkalmazásokon túl a gyógy- és aromanövények hozzájárulnak különböző iparágak fejlesztéséhez, beleértve a kozmetikai, élelmiszeripart, és ami a legfontosabb, értékes genetikai erőforrás-forrást jelentenek. A gyógynövényekből származtatott genetikai erőforrásokat a mezőgazdaságban, az orvostudományban és a környezetvédelemben különböző alkalmazásokra használják. Az előnyök megosztásának biztosítása elengedhetetlen, és ösztönzőként szolgálhat a vadvilág megőrzésére és fenntartható használatára (a Kunming-Montreali Globális Biológiai Sokféleségi Keretrendszer 13. célja).

A világszerte gyógyászati és aromás célokra használt növényfajok több mint 20%-a a Vörös Listán kihalással fenyegetettnek minősül, főként a túlzott gyűjtés, az élőhelyvesztés, az éghajlatváltozás és a szabályozatlan vagy illegális nemzetközi kereskedelem miatt. A tudatosság növelése, a szabályozások megerősítése és a gyűjtés és kereskedelem fenntarthatóságának biztosítása kulcsfontosságú ezen felbecsülhetetlen értékű növényi erőforrások vadon élő populációinak túléléséhez.

Gyógy- és aromanövények Bulgáriában

Bulgária az Európai Unió egyetlen olyan országa, amelynek speciális Gyógynövényekről szóló törvénye (2000) van, amely szabályozza ezen erőforrások megőrzését és fenntartható használatát. Az országban mintegy 770 növényfaj, vagyis a flóra körülbelül 19%-a gyógyhatású, közel 760 közülük vadon termő. Körülbelül 250 fajt használnak kereskedelmi célokra.

A gazdag domborzat, a változatos talajok és a sajátos éghajlati viszonyok határozzák meg Bulgária növényvilágának nagy változatosságát. Az emberek évszázados kapcsolata a természettel a bolgár hagyományokban, ünnepekben és megélhetési formákban tükröződik.

Évente több mint 10 000 tonna gyógynövényt gyűjtenek az országban, és a környezetvédelmi és vízügyi regionális felügyelőségek mintegy 690 gyógynövény-gyűjtő pont tevékenységét ellenőrzik.

– jelenti a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium.

A nem megfelelő gyűjtés vagy az élőhelyek kimerülése gyors populációcsökkenéshez vezethet, még a széles körben elterjedt fajokat is ritkává és sebezhetővé téve. A gyógynövények megőrzése és fenntartható használata elengedhetetlen mind a természeti erőforrások és a biológiai sokféleség megőrzése, mind az azoktól függő helyi közösségek támogatása, valamint a jövő generációi számára való hozzáférhetőségük biztosítása érdekében.